

Regioonide Komitee Arvamus teemal "Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele: Uus mitmekeelsuse raamstrateegia"

(2006/C 229/05)

REGIOONIDE KOMITEE,

võttes arvesse komisjoni teatist nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regioonide Komiteele teemal *Uus mitmekeelsuse raamstrateegia* (KOM (2005) 596 lõplik);

võttes arvesse Regioonide Komitee presidendi 24. jaanuari 2006. aasta otsust teha Regioonide Komitee kultuuri-, haridus- ja teaduskomisjonile ülesandeks koostada kõnealuse teema kohta arvamus;

võttes arvesse komisjoni 30. septembri 2005. aasta otsust konsulteerida kõnealuses küsimuses Regioonide Komiteega vastavalt Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 265 esimesele lõikele;

võttes arvesse arvamust teemal "Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, mis paneb paika programmi *Kultuur 2007 (2007–2013)*" (KOM(2004) 469 lõplik), (CdR 259/2004 fin) ⁽¹⁾;

võttes arvesse arvamust "Komisjoni teatis keeleõppe edendamise ja keelelise mitmekesisuse kohta: tegevuskava 2004–2006" (CdR 248/2003 fin) ⁽²⁾;

võttes arvesse arvamust teemal "Piirkondlike ning vähemuskeelte edendamine ja kaitse" (CdR 86/2001 fin) ⁽³⁾;

võttes arvesse kultuuri-, haridus- ja teaduskomisjoni arvamuse eelnõud (CdR 33/2006 rev2), mis võeti vastu 4. aprillil 2006 (raportöör: **hr Seamus Murray**, Meathi krahvkonnanoukogu ja Kesk-Ida piirkondliku omavalitsuse liige, (IE/UEN-EA));

võttis täiskogu 65. istungjärgul 14.–15. juunil 2006 (14. juuni istungil) vastu järgmise arvamuse.

1. Üldised seisukohad

ja **on seisukohal**, et seda rolli tuleks teatistes selgemalt väljendada;

Regioonide Komitee,

1.1 **tervitab** uut raamstrateegiat, mis on positiivne panus keelelise mitmekesisuse edendamisse ning täiendus komisjoni olemasolevatele algatustele teabevahetuse parandamiseks Euroopa Komisjoni ja kodanike vahel;

1.2 **toetab** komisjoni kolme peamist eesmärki: (1) ergutada keeleõpet ja edendada ühiskonna keelelist mitmekesisust; (2) edendada tugevat mitmekeelset majandust; ja (3) muuta Euroopa Liidu õigusaktid, menetlused ja teave kodanikele kättesaadavaks nende omas keeles;

1.3 **leiab** siiski, et sedavõrd oluliste eesmärkide saavutamiseks ei ole kasutada olevad vahendid piisavad;

1.4 **tunnustab**, et vastutus edasiste edusammude eest mitmekeelsuse valdkonnas lasub valdavalt liikmesriikidel ning kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel, kuid leiab, et teadlikkuse tõstmiseks ning meetmete järjepidevuse parandamiseks erinevatel tasanditel ja kogu Euroopa Liidus on vajalik komisjoni selge toetus;

1.5 **rõhutab** kohalike ja piirkondlike omavalitsuste olulist rolli poliitika rakendamisel, millega edendatakse mitmekeelsust,

1.6 **kutsub üles** rohkem tunnustama sõpruslinnade (*town-twinning*) algatuste rolli keelte õppimisel ning kultuuridevahelisel suhtlemisel ning **usub**, et inimeste sedavõrd selge kaasamine kohalikul ja piirkondlikul tasandil võib vähendada distantssi Euroopa Liidu ja selle kodanike vahel;

1.7 **usub** ka, et määruse 1/1958 hiljutine muutmine, mille kohaselt käsitletakse iiri keelt alates 1. jaanuarist 2007 Euroopa Liidu ametliku töökeelena, ning nõukogu 13. juuni 2005. aasta järeldused, mis võimaldavad Euroopa Liidu institutsioonidel ja organitel ning liikmesriikidel sõlmida halduskokkuleppeid ja näevad ette nende täiendavate keelte ametliku kasutamise võimaluse, mida tunnustab liikmesriigi põhiseadus kogu riigi territooriumil või selle osal ja mille kasutamine riigikeelena on seadusega lubatud, on täiendavad olulised sammud lõhe vähendamisel Euroopa Liidu ja paljude kodanike vahel;

1.8 **tunnustab** valdkondlike programmide, nagu Socrates, Euroopa Noored, Leonardo ning Elukestva õppe programm, olulist panust keeleõppe edendamisse Euroopa Liidus. Need on

⁽¹⁾ ELT C 164, 5.7.2005, lk 65

⁽²⁾ ELT C 73, 23.3.2004, lk 33

⁽³⁾ ELT C 357, 14.12.2001, lk 33

head näited meetmete kohta, mis aitavad kaasa mitmekeelset ühiskonna loomisele ning Regioonide Komitee kordab oma seisukohta, et komisjonil on kõnealustes valdkondades võimalik rohkem ära teha;

1.9 **seoses** sellega tervitab komitee tõsiasi, et Euroopa Komisjoni käesolevas ettepanekus elukestva õppe ja koolituse integreeritud programmi kohta ei eristata erinevaid Euroopa keeli selliselt, et programm oleks avatud vaid Euroopa Liidu ametlikele töökeeltele (nagu see praegu on);

1.10 **on seisukohal**, et sisserändajatele tuleb pakkuda igakülgeid võimalusi, et julgustada neid alal hoidma oma emakeelt ning õppima vastuvõtva riigi keelt või keeli. Komitee **on arvamusel**, et selgemini tuleks tunnustada rikast kultuurilist ja keelelist mitmekesisust, mida sisserändajate rühmad Euroopa Liitu toovad ning et tuleks pakkuda võimalusi nende keelte õpetamiseks miinimumnõudena. Komitee **rõhutab** ka vajadust tõlkide spetsialiseerituma koolituse järele, mis on viis sisserändajate ja vastuvõtva kogukonna vahelise suhtlemise edasiseks lihtsustamiseks;

Erimärkused raamstrateegia kohta

Mitmekeelse ühiskonna meetmed — keeleõpe ja keeleline mitmekesisus ühiskonnas

Regioonide Komitee

1.11 **nõustub**, et võõrkeele õppekavades ja struktuurides peaksid kajastuma õpilaste ja üliõpilaste muutuvad vajadused; seetõttu ootab komitee komisjonilt soovitusi võõrkeeleõpetajate koolituse ja keeleõppevahendite ajakohastamiseks;

1.12 **toetab** Euroopa ühiskonna mitmekeelsuse ja kultuuri-d vahelise suhtlemise arendamist teadusharuna ning tervitab komisjoni ettepanekut täiendada keelelise mitmekesisusega seotud teadustegevust õppetoolide võrgustikega, sarnaselt edukaks osutunud Jean Monnet meetmega;

1.13 **on teadlik** varajase keeleõppe eelistest eeldusel, et õpetajad on saanud eriväljaõppe ning tervitab seega komisjon peagi ilmuvat väljaannet uuringu kohta varajase keeleõppe heast tavast, mis peaks komitee arvates hõlmama piirkondlikku perspektiivi. Komitee loodab, et kõnealuse uuringu raames arvestatakse piirkondliku tasandi pikaajalisi kogemusi selles valdkonnas;

1.14 **rõhutab**, et kõrgharidusastuti võiks innustada olema aktiivsemad üliõpilaste ja personali mitmekeelsuse edendamisel ning tervitaks edasisi projekte, mis oleksid sarnased projektiga Euroopa võrgustik kõikide üliõpilaste hulgas keelte edendamiseks;

1.15 **nõustub**, et kõrgharidusastutel võiks olla aktiivsem roll mitmekultuurilisuse edendamisel kohalikus kogukonnas laiemalt, luues selleks sidemeid kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja kohalike ettevõtetele;

1.16 **nõustub**, et mitteinglisekeelsetes riikides levinud suundumusel viia õppetööd läbi riigi või piirkondliku keele asemel inglise keeles võivad olla ettenägematud tagajärjed nimetatud keelte elujõulisuse säilimisele. Komitee rõhutab, et nimetatud teemaga tegelemine on tungivalt vajalik ja tervitab ettepanekut uurida kõnealust nähtust üksikasjalikumalt;

1.17 **toetab ideed** julgustada liikmesriike looma riiklike kavasad, andmaks struktuuri, sidusust ja suundi mitmekeelsuse edendamise meetmetele. Komitee on seisukohal, et kõnealused kavad peaksid andma selged eesmärgid keeleõppeks erinevatel haridusastmetel ning nendega peaks kaasnema jõupingutus teadlikkuse tõstmiseks keelelise mitmekesisuse kultuurilisest olulisusest. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peaksid olema kaasatud kõnealuste riiklike kavade arendamisse ja rakendamisse;

1.18 **usub**, et piirkondlikku identiteeti tugevdab vähemuskeelte (vähem kasutatavad) ning piirkondlike keelte kaitsmine ja edendamine. Komitee tunnustab praegust toetust nimetatud keeltele, kuid leiab, et nende väiksusest ning seetõttu haavatavast olukorrast tingituna tuleb erilist tähelepanu pöörata uute viiside otsimisele nende keelte tuleviku kindlustamiseks;

1.19 **toetab** Euroopa Komisjoni otsust kaasata võõrkeel-teoskus põhipädevuste hulka, milleni kõik Euroopa kodanikud peaksid oma elu jooksul jõudma ning **kutsub** komisjoni **üles** koostama vajalikud dokumendid selle rakendamiseks ühis-konnas;

Mitmekeelse majanduse meetmed

Regioonide Komitee,

1.20 leiab, et parem keeleoskus suurendab Euroopa Liidu ettevõtete kauplemise võimekust ning tervitab 2006. aastal avaldatavat uuringut nabi keeleoskuse mõjust Euroopa majandusele. Komitee on siiski seisukohal, et kõnealune uuring peaks olema suunatud eelkõige keeleoskuse piirkondlikele erinevustele ning et soovitud tuleks teha laialdaselt kättesaadavaks. Komitee toetab ka peagi internetis avaldatavat kokkuvõtet keeleoskuse testimise süsteemide kohta;

1.21 **on seisukohal**, et tuleb tugevdada meetmeid mitmekeelsuse ja kutsehariduse sidumiseks, et parandada töötajate piiriülest liikuvust, mis on ühenduse tööhõivepoliitika rakendamise üks vahendeid;

1.22 **rõhutab**, et Euroopa Liidu inglise keelt kõnelevates riikides on toimunud keeli õppivate üliõpilaste arvu kahane-mine. Selle languse üks põhjuseid on seotud inglise keelt emakeelena rääkijate veendumusega, et võõrkeelte oskusest saadav kasu või selle vajadus tööturul on tühine, mistõttu üliõpilased ei pea võõrkeelteoskust mitte alati oluliseks osku-seks kõrgkooli pääsemisel või tööturule sisenemisel. Kuigi komisjon esitab viise mitmekeelse majanduse loomiseks, **kordab** komitee, et rohkem on vaja ära teha teadlikkuse tõstmiseks keelte õppimisega seotud majanduslikust kasust;

1.23 **rõhutab**, et oluline on juurdepääs eri keeltes edastata-vale teabele ning selle teabe kasutamine ja tervitab seega rikka-likku ja mitmekesisist sisu ja digitaalteenuseid pakkuva Euroopa ühtse inforuumi loomist;

1.24 **leiab**, et subtiitritega filmid ja telesaated on hea vahend keeleõppe edendamiseks ning pooldab selle laialdasema kasuta-mise potentsiaali uurimist;

1.25 **on seisukohal**, et kõrgharidusasutuses ja mujal tuleb koolitusprogramme pidevalt ajakohastada ning leiab seetõttu, et 2006. aastal tuleks korraldada konverents ülikoolide tõlkekooli-tuse kohta;

1.26 **tervitab** i2010 programmi raames käivitavat digitaal-sete raamatukogude projekti ning toetab algatust ühendada ja kooskõlastada Euroopa teadlaste tööriühmade töö keeletehnolo-gia, masintõlke ja abivahendite koostamise valdkondades.

Mitmekeelsuse edendamine komisjoni ja kodanike suhetes

Regioonide Komitee

1.27 **tunnistab**, et komisjon on viimase kümne aasta jooksul välja töötanud arvukaid mitmekeelsusega seotud algatusi, et aidata kodanikel aru saada sellest, kuidas Euroopa õigusaktid neid mõjutavad ning tervitab ettepanekut kõnealu-seid algatusi edasi arendada. Regioonide Komitee arvab siiski, et komisjon peaks tõhustama teavet ning teadlikkuse tõstmise kampaaniaid, mis aitavad Euroopa Liidu kodanikel mõista oma keelelist ja kultuurilist mitmekesisust ning kirjandus- ja kunsti-pärandit kui ühiseid põhiväärtusi. Teadlikkuse tõstmisele suunatud algatused on olulise tähtsusega suurendamaks koda-nike teadmisi nende pärandist ning eriti oluline on pöörata siin-kohal tähelepanu Euroopa kodanike noorema põlvkonna teavi-tamisele ametliku ja vabahariduse kõigis etappides;

1.28 **kiidab** heaks komisjoni jätkuva mitmekeelsuse edenda-mise oma internetiportaalis (Europa) ja väljaannetes. Komitee tervitab keeleportaali Europa käivitamist, mis annab teavet mitmekeelsuse kohta Euroopa Liidus ja sisaldab uusi keeleõppi-jatele ja keeleõpetajatele mõeldud portaale. Komitee tervitab ka

komisjoni sisevõrgustiku loomist, mis peab tagama, et kõik direktoraadid rakendavad mitmekeelsuse poliitikat ühtselt;

1.29 **tuletab** kõigile Euroopa Liidu institutsioonidele meelde, et kodanikega suhtlemisel ja eelkõige Euroopa keeltele pühen-datud internetileheküljel tuleks silmas pidada liikmesriikide keeli, mis ei ole küll Euroopa Liidu ametlikud töökeeled, kuid millel on ametliku keele staatus liikmesriigi põhiseaduses. Komitee on seisukohal, et sellisel juhul peaks Euroopa Komisjon lülitama kõnealused keeled kodanikega suhtlemisse;

1.30 **leiab**, et positiivne algatus on liikmesriikide kohalike tõlkeosakondade rolli suurendamine mitmekeelsuse edenda-misel, eelkõige komisjoni sõnumite kohandamisel kohaliku auditooriumi jaoks;

1.31 **tõdeb**, et oluline on teadlikkuse tõstmine keelelisest mitmekesisusest ning **toetab** seega liikmesriikides kõrgetaseme-liste mitmekeelsust käsitlevate seminaride korraldamist, mille sihtgrupp on ajakirjanikud ning teised arvamuskujundajad;

1.32 **on seisukohal**, et rahvusvahelise kirjaliku tõlke võist-luse korraldamine liikmesriikide koolide vahel on positiivne ning tänuväärne algatus ja julgustab arendama sarnaseid mitmekeelsuse võrdlevaid hindamisi ja võistlusi ka kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele üle Euroopa;

1.33 **tervitab** komisjoni ettepanekut moodustada kõrgetase-meline mitmekeelsuse tööriühm ning komitee toetab ka mitme-keelsuse teemal ministrite konverentsi korraldamist ja leiab, et ka komiteed tuleks kutsuda kõnealusel konverentsil osalema.

2. Regioonide Komitee soovitus

Regioonide Komitee

2.1 **soovib** selgemalt väljendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli kultuuri ja keele edendamisel oma kogu-konnas;

2.2 **kutsub üles** rohkem tunnustama algatuste, nagu Eurore-gioonide tegevused ja sõpruslinnade algatus, rolli keelte õppimisel ning kultuuridevahelisel suhtlemisel kohalikul tasandil;

2.3 **soovib** komisjonil suurendada teadlikkust mitmekeel-susest ja parandada Euroopa Liidu eri tasandil võetavate meet-mete kooskõlastatust, kasutades selleks võõrkeelteoskuse lisa-mist põhivõime hulka, mis peaks igal Euroopa kodanikul olema;

2.4 **kutsub** komisjoni **üles** keeleõppe edendamiseks Euroopa Liidus suurendama oma panust valdkondlikesse programmidesse, nagu Socrates, Euroopa Noored, Leonardo ning Elukestva õppe programm, pöörates erilist tähelepanu üliõpilaste liikuvusele Erasmus-programmi raames;

2.5 **kutsub** teisi Euroopa Liidu institutsioone **üles** Regioonide Komitee teiste ametlike keelte kasutamise positiivsete kogemuste alusel kontrollima komitees kehtiva korra ülevõtmise võimalusi;

2.6 **soovib** kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel endil võtta osa algatustest, mille raames nende töötajad, vastavalt oma ülesannetele seoses Euroopa integratsiooni ja koostööpoliitikaga, õpivad võõrkeeli, täiendavad ja täiustavad oma võõrkeeleoskusi ning **kutsub** omavalitsusi **üles** lisama võõrkeelteoskuse oma haridusprogrammidesse ja –projektidesse, kui see jääb nende pädevusse;

2.7 **soovib** osutada suuremat abi sisserändajate rühmadele mitte ainult vastuvõtva maa keele õppimisel, vaid ka nende rühmade keelte ja kultuuride säilimise soodustamisel, ning nõuab selgemat viitamist sisserändajate keeltega seotud poliitilistele meetmetele, mida saab ellu rakendada kohalike omavalitsuste, ülikoolide ja ettevõtete koostöö ja koostöömimise kaudu;

2.8 **rõhutab** vajadust tõlkide spetsialiseerituma koolituse järele, mis on viis sisserändajate ja vastuvõtva kogukonna vahelise suhtlemise edasiseks lihtsustamiseks.

Erimärkused raamstrateegia kohta

Mitmekeelse ühiskonna meetmed — keeleõpe ja keeleline mitmekesisus ühiskonnas

Regioonide Komitee

2.9 **soovib** muuta prioriteediks võõrkeeleõpetajate koolitus ning kutsub komisjoni üles selgemalt visandama tegevuskava võõrkeeleõpetajate koolituseks kõikidel tasemetel;

2.10 **soovib** komisjonil täpsustada mitmekeelsuse ja kultuuridevahelise suhtlemise õppetoolide jaotust liikmesriikides;

2.11 **kutsub** komisjoni **üles** edendama rohkem projekte, mis soodustaksid sidemeid kõrgharidusasutuste ja laiema kogukonna, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja kohalike ettevõtete vahel;

2.12 **teeb ettepaneku**, et komisjon edendaks mitmekeelsust kõrghariduses projektidega, nagu Euroopa võrgustik kõikide üliõpilaste hulgas keelte edendamiseks;

2.13 **kutsub** liikmesriike **üles** tegutsema komisjoni soovitusel kohaselt ning vastu võtma mitmekeelsuse ja kultuurilise mitmekesisuse riiklikud kavad;

2.14 **soovib** komisjonil esitada selged suunised liikmesriikides mitmekeelsuse riiklike kavade vastuvõtmiseks;

2.15 **soovib** selgemalt väljendada piirkondlike ja vähe-
muskeelte rolli mitmekeelse Euroopa kujundamisel.

Mitmekeelse majanduse meetmed

2.16 **soovib** suunata uuringu keeleoskuse puudulikkuse kohta Euroopa Liidus eelkõige keeleoskuse piirkondlike erinevustele ning on seisukohal, et uuringust tulenevad soovitusel tuleks teha laialdaselt kättesaadavaks;

2.17 **kutsub** komisjoni **üles** tõhustama oma kampaaniaid, mis on suunatud teadlikkuse tõstmisele keeleõppega seonduvast majanduslikust ja kultuurilisest kasust;

Mitmekeelsuse edendamine komisjoni ja kodanike suhetes

2.18 **kutsub** komisjoni **üles** tõhustama teavet ning teadlikkuse tõstmise kampaaniaid, mis aitavad Euroopa Liidu kodanikel mõista oma keelelist ja kultuurilist mitmekesisust, kirjandus- ja kunstipärandit ja ühiseid põhiväärtusi, ning panema erilist rõhku teadlikkuse tõstmisele Euroopa kodanike noorema põlvkonna hulgas. Samuti soovib komitee rohkem toetada ELi kodanikke teistesse Euroopa riikidesse tööle asumisel vastuvõtva riigi keele õppimisel, sealhulgas keeleõpe ametialastel eesmärkidel;

2.19 **kordab** arvamuskujundajate hulgas teadlikkuse suurendamise olulisust keelelise mitmekesisuse väärtusest ning kutsub seetõttu komisjoni üles nimetatud rühmade hulgas tugevdama mitmekeelsust puudutavaid teadlikkuse tõstmise kampaaniaid.

Brüssel, 14. juuni 2006

Regioonide Komitee
president
Michel DELEBARRE